

Vattenverksamhetsutredningen En ändamålsenlig reglering, eller .....?

Ulf Wickström, LRF

Hydrotekniska sällskapetets årsmöte, Uppsala 3 februari 2015

Disposition

- Inledning
- Utredningens förslag i korthet
- Närmare om markavvattningen
- LRFs kritik
  - övriga områden
  - markavvattningen
- LRFs egna förslag
- Några andra remissinstanser
  - Jordbruksverket
  - Länsstyrelsen Skåne
- Den fortsatta processen
- Diskussionsfrågor

Vattenverksamhetsutredningen

Tre betänkanden

- SOU 2012:89   4 kap 6 § MB
- SOU 2013:69   Ny tid - Ny prövning
- SOU 2014:35   I vått och torrt

SOU 2013:69 Ny tid - Ny prövning

- **Nyprövning**

- Alla tillstånd före MB ska prövas på nytt
- Fullständig tillståndsprövning inkl. MKB, lokaliseringsprövning
- Rättskraften förlorar sin betydelse

Gäller tillståndspliktiga vattenregleringar, vattenbortledningar och vattenöverledningar

Gäller inte markavvattning

- **Prövningens omfattning vid ändring**

Tillståndet ska omfatta hela verksamheten

SOU 2014:35 I vått och torrt

Likriktning av regler för vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter

- **Generella tillståndsplikten tas bort**
- **Prövningsplikten framgår av föreskrifter (A- och C-verksamheter)**
- **Tillståndsfrågor och civilrättsliga frågor skiljs åt**
Ersättningsfrågor och andra civilrättsliga frågor hanteras i stämningssmål
- **Rättegångskostnader**
Sakägarnas rätt till rättegångskostnader tas bort
Viss rätt i ersättningsmål

SOU 2014:35 I vått och torrt

Delar av gamla vattenlagstiftningen tas bort

- **Rådighet som processförutsättning**
- **Kraven på samhällsekonomisk tillåtlighet**
- **Lagligförklaring**
- **Bygde- och fiskemedel**

Regleringen av underhållsansvar är motiverat och ska vara kvar

SOU 2014:35 I vått och torrt

Ansvar för omprövningar flyttas till verksamhetsutövarna

- **Ändringar i 24 kap 5 § MB**
  - Anläggningens utformning kan omfattas av en omprövning
  - Begränsningsregeln i sista stycket tas inte bort
- **HaV tar fram prioriteringsgrunder för omprövning**
- **VU skyldiga ta fram underlag för omprövning**
- **Rättegångskostnader;** var och en svarar för sina kostnader
- **Ersättning;** Ingen rätt till ersättning vid omprövning (övergångsperiod 5 år)

Markavvattning

”Utredningens uppdrag är framförallt koncentrerat till hur omprövningar ska förenklas och effektiviseras samtidigt som en hög nivå av miljöskyddet säkerställs och hänsyn tas till belastningen på prövningsmyndigheter. De administrativa bördorna och andra kostnader för verksamhetsutövarna bör minimeras. Dessutom ska en väl fungerande markavvattning eftersträvas.”

Dagens lagstiftning är inte ändamålsenlig

Markavvattning - förslag

- **Gränsdragningen mellan markavvattning och avloppsfrågor behöver utredas närmare**
- **Uppdelning av miljö- resp. förvaltningsfrågor**
  - Miljöfrågor prövas enligt 11 kap MB (tillstånd eller anmälan)
  - Förvaltningsfrågor prövas av Lantmäteriet enligt Anläggningslagen
- **MAV-samfälligheterna registreras i fastighetsregistret**
- **Markavvattningssakkunniga kommer att vara kvar**
- **Överväganden att ta bort markavvattningsförbudet genomförs ej pga kritik från vissa experter**
- **Tillsynsvägledning bör flyttas till HaV (inget förslag)**

Markavvattning - omprövning

- **Omprövning som initieras av miljöskäl prövas i MMD som ansökningsmål**
- **Omprövning kan även omfatta anläggningens utformning**
- **NV tar fram prioriteringsgrunder för omprövning**
- **Omprövning som initieras av förvaltningsskäl prövas genom förrättning enligt AL**
- **Vid fastighetsbildning som berör en MAV-samfällighet ska lantmäteriet ompröva hela samfälligheten**
- **Rättegångskostnader fördelas efter vad som är skäligt**

Markavvattning – rensning och underhåll

- **Begreppet rensning ska vara kvar och tydliggörs med en definition;**
”grävning för att bibehålla vattnets djup eller läge i en vattenanläggning”
  - Rensning omfattar inte naturliga vattendrag
  - Endast grävning i vattenanläggningar, borttagande av träd eller klippning av vass om det inte särskilt utpekas
- **Undantaget i 11 kap 15 § upphävs.**
Regleras i föreskrifter som A- eller C verksamheter
- **Anmälningsskyldighet för rensningar, (Lst el. SkS)**
Åtskillnad bör göras mellan olika vattendrag (storlek, karaktär mm)
- **Underhållsskyldigheten sträcker sig inte längre än syftet**

Övriga förslag

- **Fastighetsägaren får ett subsidiärt ansvar för övergivna dammar**
- **Särskild lag om vattenrättsliga samfälligheter införs** (avser ej markavvattningssamfälligheter)

LRFs kritik

- **Förslagen leder inte till ett samhällsekonomiskt effektivt system för prövning och miljöanpassning av befintliga verksamheter**
  - Avsaknad av förenklingar
  - Omfattande administrativ börda
  - För långtgående jämkning av VV och MF
- **Ger inte uttryck för en balans mellan olika intressen**
  - Starkt myndighetsfokus på formella prövningar
  - orimlig överföring av kostnader till enskilda.
  - Administrativa åtgärder används för att tvinga fram avveckling av befintliga verksamheter
  - Drabbar särskilt mindre verksamhetsutövare
  - Riskerar leda till omfattande nedläggning av småskalig vattenkraft

LRFs kritik

Kostnader

- **Vattenmyndigheterna har uppskattat kostnaderna för nyprövningen.**
Prövningskostnaden uppgår till 800 mkr per år och åtgärdskostnaderna till 400 kr per år. I princip hela kostnaden läggs på verksamhetsutövaren

LRFs kritik - Markavvattning

Mer nyanserad syn på markavvattningen

Särreglering behövs

- **Positiva med en uppdelning av prövningen**
  - Ingen skyldighet att ompröva befintliga MAV-företag
- **Kritiska till att hela kostnaden läggs på markägaren**
  - Staten måste bära kostnaden för att MAV-samfälligheterna ska utredas och uppdateras
  - Prövningsmyndighetens kostnader
- **Instämmer i argumentationen mot det generella markavvattningsförbudet som bör utgå**
- **Avstyrker att samfällighet ska omprövas i sin helhet då den berörs av fastighetsreglering**

LRFs kritik - Markavvattning

- **Tillsynsvägledande ansvar bör flyttas till SJV**
- **Generella föreskrifter inte lämpligt styrmedel**
  - Rådgivning och kompetensutbildning
- **Anmälningssplikt måste avgränsas**
- **Sambandet generella föreskrifter och anmälningssplikt**
  - System med samrådsanmälningar (12:6) räcker
  - Anmälningssplikt bör i vart fall begränsas till större och viktigare vattendrag

LRFs förslag - Markavvattning

Positiva till en utredning men hela markavvattningsfrågan bör utredas vidare

- **”Djup och läge”? LRFs förslag till rensningsdefinition**
Grävning eller motsvarande åtgärd i en markavvattningsanläggning för att upprätthålla anläggningens funktion och som inte innebär ny markavvattning
- **Gränsdragning mellan ”dike” och ”vattendrag”**

Jordbruksverkets synpunkter

Övergripande kritik

- **Bristande avvägning mellan olika samhällsintressen**
- **Bristande analys av skillnaden mellan VV och MF**
- **Bristande konsekvensanalyser**

Tillstyrker

- **Inordna MAV-samfälligheter i AL**
- **Ny utredning avseende avledning av vatten**
- **A- och C-lista för prövning av vattenverksamheter**
Synpunkter på listornas utformning

Jordbruksverkets synpunkter

Avstyrker

- Uppdelning av miljöprövning och civil prövning
- Ökad användning av anmälningsförfarande
- Fortsatt markavvattningsförbud
- Borttagande av lagligförklaring av MAV-anläggningar
- Omprövning av MAV-samfälligheten vid fastighetsbildningsåtgärd
- Anmälningsplikt måste avgränsas

Länsstyrelsen Skåne

Positiva

- Förvaltningsfrågorna skiljs från miljöprövningen och hanteras enligt Anläggningslagen
- Generella markavvattningsförbudet behålls
- Generella föreskrifter

Synpunkter

- Vill ha möjligheter att pröva markavvattningsärenden (B-lista)
- Många MAV-samfälligheter behöver omprövas
- Rensningsbegreppet bör omfatta ”grävning och liknande”

Den fortsatta lagstiftningsprocessen

?

Möjliga diskussionsfrågor

- Är förslagen ändamålsenliga?
- Uppdelningen av processen på miljö- och förvaltningsfrågor?
- Markavvattningsförbudet?
- Omprövning av anläggningens utformning?
- Definition/avgränsning av rensning?
”Djup och läge”
- Vad kan en tillståndsplikt innebära för rensning av naturliga vattendrag?
- Avgränsning av anmälningsplikt?